

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. відділу докторантури та аспірантури

О. М. Волков

«26»

08

2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В МОРСЬКІЙ ГАЛУЗІ»**

Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Кафедра	«Економічної теорії та підприємництва на морському транспорті»

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія стратегічного управління в морській галузі» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки доктор філософії «Менеджмент морської галузі»

Розробник: Голубкова І.А., д.е.н., професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Економічної теорії та підприємництва на морському транспорті» Національного університету «Одеська морська академія»

Протокол від «25» серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри Голубкова І.А.

Секретар кафедри Яворська А.Ф.

Гарант ОНП Сенько О. В.

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Теорія стратегічного управління в морській галузі» є оволодіння сучасними теоретичними основами стратегічного управління та практичними навичками прийняття стратегічних рішень в процесі управління діяльністю на фрахтовому ринку, засвоєння закономірностей розвитку інтеграційних процесів у світовому господарстві та підсилення ролі транспортного забезпечення ефективності підприємств морської галузі.

Завдання навчальної дисципліни. Основними задачами, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична підготовка аспірантів і формування у них навичок у сфері стратегічного управління в морській галузі, здобуття теоретичних знань щодо стратегічного управління суб'єктами господарювання, практична підготовка аспірантів та формування професійних компетенцій.

Конкретними задачами викладення дисципліни слід розглядати оволодіння аспірантами:

- чіткого оперування категоріями, принципами та правилами стратегічного управління підприємствами в морській галузі;
- змістом предмету та засобу теорії формування стратегічного управління підприємством;
- змістом предмету та засобу теорії формування стратегічного управління підприємством системою управління світовими підприємствами;
- здібністю оцінки основних напрямків розвитку структурних підрозділів підприємств в морській галузі;
- закономірностей формування основних параметрів стратегічного управління в морській галузі.

Мова навчання: українська, англійська.

Статус дисципліни: вибіркова.

Робоча програма складена відповідно до вимог освітньо-наукової програми «Менеджмент морської галузі» підготовки доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент Галузь знань: 07 Менеджмент та адміністрування.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності: Загальні компетентності

- ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.
- СК05. Здатність до організації та проведення інноваційних комплексних проектів, включаючи власні оригінальні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику в менеджменті морської галузі.
- СК07. Соціальна відповідальність за результати стратегічних рішень в менеджменті морської галузі.

Програмні результати навчання

- РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.
- РН06. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження з менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проектів.
- РН09. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту морської галузі.
- РН11. Демонструвати навички розв'язання системних проблем ефективного розвитку морської галузі за обмеженнями стійкого нарощування виробничого потенціалу на національному та підприємницькому рівнях.
- РН12. Здійснювати аналіз деталізованих, інноваційних, новітніх досліджень у сфері морської галузі.

PH13. Діяти на основі знання, розуміння та уміння прогнозувати наслідки рішень в менеджменті морської галузі.

Кількість кредитів ЄКТС: 3

Форма підсумкового контролю: екзамен

2. Заплановані результати навчання

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Теорія стратегічного управління в морській галузі» передбачає здобуття наступних результатів навчання:

знання:

- предметну сферу і методологічну основу стратегічного управління;
- перспективні наукові напрями розвитку стратегічного управління;
- технології та процедури формування цілей стратегічного управління;
- закони, принципи та механізми стратегічного управління;
- засади, механізми, методи та стилі стратегічного управління;
- основні засади та особливості стратегічного управління морської галузі.

уміння:

- визначати стратегічні цілі управління діяльністю організації морської галузі;
- здійснювати стратегічну діагностику в процесі прийняття стратегічних рішень;
- будувати конкурентну карту ринку, виділяти ключові фактори успіху та розвивати конкурентні переваги організації в морській галузі;
- визначати конкурентоспроможність організації, її товарів, місткість ринку та проводити стратегічне планування діяльності на ринку морської галузі;
- застосовувати різні методи та інструментарій стратегічного для прийняття науково обґрунтованих управлінських рішень;
- ідентифікувати агентів стратегічних змін в організації та визначати шляхи подолання опору змінам;
- проводити аналіз та розробляти заходи щодо удосконалення організаційної структури і культури в процесі стратегічного управління морської галузі;
- застосовувати підходи різних стратегічних шкіл до формування чи вибору стратегій морської галузі.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)		
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)
Розділ 1. Загальні основи управління стратегічними змінами			
Тема 1. Концептуальні засади теорії стратегічного управління	2	2	
Тема 2. Рівні стратегічних рішень та типологія стратегій СК	4	2	2
Тема 3. Етапи стратегічного управління та особливості формування стратегій на морському транспорті	2	2	
Тема 4. Стратегічний потенціал СК та формування її конкурентних переваг	4	2	2
Тема 5. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища СК	2	2	
Тема 6. Управління в умовах стратегічних змін	4	4	
Разом за розділом 1	18	14	4
Розділ 2. Інструментарій, функції та технології стратегічного управління в морській галузі			
Тема 1. Портфельні стратегії та управління стратегічною позицією підприємств в морській галузі	4	2	2
Тема 2. Конкурентний статус СК	4	2	2
Тема 3. Генерування стратегій та умови їх реалізації	2	2	
Тема 4. Ресурсно-компетенційна база стратегічних змін в морській галузі	2	2	
Разом за розділом 2	12	8	4
Всього аудиторних годин	30	22	8
Самостійна робота (години) з них на виконання індивідуального завдання **		60	
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни		90	

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	Концептуальні засади теорії стратегічного управління. Рівні стратегічних

	рішень та типологія стратегій судноплавної компанії (СК)
2	Стратегічний потенціал СК та формування її конкурентних переваг. Етапи стратегічного управління та особливості формування стратегій на морському транспорті
3	Портфельні стратегії та управління стратегічною позицією СК в морській галузі. Генерування стратегій та умови їх реалізації
4	Організаційна культура та управління стратегічними змінами в морській галузі

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми
1	Рівні стратегічних рішень та типологія стратегій СК
2	Етапи стратегічного управління та особливості формування стратегій на морському транспорті.
3	Стратегічний потенціал СК та формування її конкурентних переваг
4	Оцінка можливостей розвитку внутрішнього потенціалу
5	Стратегічний аналіз зовнішнього середовища СК
6	Види стратегічного управління
7	Портфельні стратегії та управління стратегічною позицією СК
8	Генерування стратегій та умови їх реалізації
9	Стратегічні альтернативи і умови реалізації стратегії.
10	Ресурсно-компетенційна база стратегічних змін
11	Моделі і методи розробки загальних стратегій
12	Організаційна культура та управління стратегічними змінами
13	Стратегічний контроль в процесі стратегічних перетворень СК
14	Управління в умовах стратегічних змін
15	Мотивація персоналу в процесі реалізації стратегії
16	Методи визначення потреби і розподілу ресурсів, які необхідні для реалізації обраної стратегії
17	Порівняльний аналіз ресурсного потенціалу підприємства
18	Вибір позиції у конкуренції.
19	Характеристика впливу різнорівневих стратегічних змін на підприємство.
20	Ментальні моделі агентів стратегічних змін

7. Методи контролю

Аспіранти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: опрацювання лекційних матеріалів, підготовка до практичних занять, надання відповідей на тести з тем курсу; виконання практичних завдань, обговорення конкретних ситуацій на практичних заняттях; розв'язання задач.

Поточне оцінювання аспірантів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків; виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *екзамен*.

Методи демонстрації здобутих результатів навчання

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації
1	Чітке оперування категоріями, принципами та правилами стратегічного управління підприємствами в морській галузі	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях
2	Володіння змістом предмету та засобу теорії формування стратегічного управління підприємством	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
3	Вміти будувати конкурентну карту ринку, виділяти ключові фактори успіху та розвивати конкурентні переваги організації в морській галузі	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
4	Знати основні риси світових і регіональних транспортних систем і тенденцій їх розвитку	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
5	Проводити аналіз та розробляти заходи щодо удосконалення організаційної структури і культури в процесі стратегічного управління морської галузі	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії
6	Уміння застосовувати підходи різних стратегічних шкіл до формування чи вибору стратегій морської галузі	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків
7	Уміти пояснити своєрідність України і тенденції її ринкових перетворень	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях
8	Володіння закономірностями формування основних параметрів стратегічного управління в морській галузі.	Розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків, виступ на практичних заняттях

8. Схема оцінювання (довідник з розподілу оцінок)

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Аспірант проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	добре	Аспірант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує справи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C		Аспірант уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Аспірант відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E		Аспірант володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Аспірант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням	Аспірант володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

9. Рекомендована література

Основна:

1. Авінаш К. Діксіт, Баррі Дж. Нейлбафф. Мистецтво стратегії. Львів: Видавництво Старого лева, 2020. 710 с.
2. Алан Лефлі, Роджер Мартін. Безпрограшна стратегія. Київ: Наш формат, 2018. 256 с.
3. Бутко М.П. Стратегічний менеджмент: навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 376 с.
4. Дикань В.Л. Стратегічне управління : навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 272 с.
5. Кофтун О. І. Стратегія підприємства: навчальний посібник. Львів: «Новий світ-2000», 2006. 388 с.
6. Примачов М. Т., Примачова Н. М. Стратегічні аспекти формування економічного потенціалу морської транспортної індустрії: монографія. Одеса: НУ "ОМА", 2019. 303 с.
7. Сич Є.М., Стасишен М.С. Стратегічний аналіз: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2019. 319 с.

Додаткова:

8. Габ О. Особливості стратегічного управління розвитком морських портів України: Економічний аналіз: зб. наук. праць. ТНЕУ. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2018. Том 28. № 2. С. 213-219.
9. Таран-Лала, О. Сухорук, К. Особливості стратегічного управління підприємством. Одеса: Економіка та суспільство, 2021, № 25. С.231-238
10. Фоломкіна І. С. Особливості прийняття стратегічних рішень в умовах ризику та невизначеності. URL: <http://intkonf.org/ken-folomkina-is-jsoblivosti-priynyattya-strategichuch-rishenj>
11. I.A. Golubkova, O.V. Zakharchenko, O.M. Odintsov, S.B. Kolodynskyi, V.V. Travin. Analysis of approaches to forming teams in project management on the example of marine ship crew. Financial and credit activity problems of theory and practice 4 (31), 173-183 (2019) (Web of Science)

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Міністерство інфраструктури України. URL: <http://www.mtu.gov.ua>.
2. Центр транспортних стратегій. URL: https://cfts.org.ua/news/2019/01/23/v2018goduobyemgruzoperevozok_sokratilsya
3. Офіційне представництво Президента України. URL: www.president.gov.ua
4. Урядовий портал. URL: www.kmu.gov.ua

5. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
6. Журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток». URL: <http://www.dy.nayka.com.ua>
7. Стратегічне планування в регіонах Європейського союзу. URL: <http://www.cor.eu.int/home.htm>
8. ЛігаБізнесІнформ. URL:: <http://www.liga.net>.

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни